

Отже, основною потребою для швидшого та вчасного погашення платниками податків податкового боргу є удосконалення механізму управління податковим боргом та розробка пропозицій щодо мотивації його погашення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. *Економічний енциклопедичний словник [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.subject.com.ua/economic/slovník/400.html>.*
2. *Податковий кодекс України від №2755–17 із змінами та доповненням 02.12.2010 – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>*
3. *Десятнюк О. М. Управління податковим боргом : навч. посіб. / О. М. Десятнюк, Т. Я. Маршалок. – Тернопіль : Вектор, 2013. – 340 с.*
4. *Сервіс «Електронний кабінет платника податків» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://sfs.gov.ua/modernizatsiya-dps-ukraini/arkchiv/proekt-modernizatsiya-derj/elektronna-kartka/>.*

**Мельник Іванна Богданівна, студентка 2 курсу,
Сабецька Тетяна Ігорівна, к.е.н.,
доцентка кафедри міжнародної економіки,
маркетингу і менеджменту**

КОРПОРАТИВНА СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ВІТЧИЗНЯНИХ КОМПАНІЙ МОБІЛЬНОГО ЗВ'ЯЗКУ

В сучасних економічних реаліях прояви соціально відповідальної поведінки підприємств як от благодійність, меценатство, спонсорська діяльність, сприяння розвитку місцевих громад, відповідальне ставлення до довкілля, соціальне забезпечення працівників тощо, сприяють зростанню ринкового іміджу та репутації підприємства, вигідно диференціюють його від конкурентів. Для компаній мобільного зв'язку запровадження та реалізація проектів корпоративної соціальної відповідальності та соціального партнерства є надзвичайно актуальним, адже це дає змогу налагодити додатковий канал ефективної комунікації з клієнтами.

Основними мобільними операторами України є “Київстар”, “Vodafone Україна” та “Lifecell”, які сукупності займають майже 100% ринку мобільного зв'язку в країні. Тому корпоративну соціальну відповідальність вітчизняного бізнесу будемо розглядати на прикладі саме цих компаній.

Уже більш як 20 років соціальна відповідальність є невід'ємною частиною діяльності компанії “Київстар”. Серед найбільш актуальних соціальних ініціатив, які не залишає поза увагою компанії “Київстар”, – це дитяча безпека, розвиток освіти, підтримка здоров'я та здорового способу життя, благодійність і волонтерство. Тільки за період з 2016 до 2018 рр. компанія “Київстар” підтримала більше 115 благодійних та соціальних проектів на загальну суму близько 23 млн. грн., а понад 3500 співробітників підприємства стали волонтерами. Основними соціальними проектами компанії є [2]:

1. Проект “Sharity”. Sharity поєднує в собі два поняття: “share”, тобто ділитися, та “charity” – благодійність. Тому “Sharity” – це соціальна платформа, створена з метою об'єднання проектів, яким допомагає компанія “Київстар”, в одному місці, щоб всім охочим було легше приєднатися до благодійних ініціатив. У рамках проекту “Sharity” компанією “Київстар” надана підтримка:

– Благодійному Фонду “Твоя Опора” на суму 1,6 млн. грн. задля порятунку дитячих сердець;

– Благодійному Фонду “Таблеточки” на суму 1 млн. грн. для покупки імунохімічного гемоаналізатора у Західноукраїнський спеціалізований дитячий медичний центр у Львові.

– Міжнародному Благодійному Фонду “Українська Біржа Благодійності” у рамках реалізації ініціативи “Дитяча Надія”, завдяки якій абоненти Київстар можуть перераховувати кошти на благодійність з допомогою SMS-повідомлень. Допомоги потребують діти з вадами серця або онкологічними захворюваннями, які проходять лікування в українських медичних закладах.

2. Проект “Пошук дітей”, який реалізується спільно з Національною поліцією України з метою допомогти у розшуку зниклих дітей. На запит Національної поліції Київстар надсилає SMS-повідомлення, що містить інформацію про прикмети і фото зниклої дитини, тим абонентам, які могли бути свідками зникнення дитини (адже вони користувалися послугами зв'язку: телефонували, писали SMS або користувалися мобільним інтернетом у радіусі 1–3 км від місця події) і можуть повідомити правоохоронним органам інформацію, що може допомогти відшукати дитину.

3. Освітні ініціативи, а саме підтримка стартапів і підприємців, освітній проект GoCamp, Всеукраїнський фестиваль інновацій.

Так, у рамках проекту GoCamp були організовані літні та after-school табори при школах в 19 регіонах України, у проекті взяли участь понад 2000 учнів з 75 шкіл. Вчителі та старшокласники пройшли програму інтерактивного навчання англійською мовою у напрямку підприємництва і інновації. Протягом курсу діти розбивалися на команди і розробляли ідеї мобільних додатків для Київстар. Волонтерами проекту та менторами для дітей були співробітники Київстар, які спілкувалися з дітьми, допомагали освоїти нові знання. GoCamp став переможцем Національного конкурсу проектів корпоративної соціальної відповідальності в рамках досягнення Цілей Стійкого розвитку ООН з надання рівної та якісної освіти для всіх. Крім цього, проект отримав срібну нагороду в номінації Кращих соціальних проектів за версією Telecom Awards 2018 [2].

Також у 2018 р. компанія “Київстар” стала офіційним партнером Міністерства освіти і науки України в рамках Всеукраїнського Фестивалю інновацій, взявши на себе роль експерта в конкурсі кращих українських стартапів. Київстар нагородив 6 кращих молодих проектів, які отримали еквівалент грошової компенсації за витратами на їх інноваційні проекти.

Серед найважливіших проектів корпоративної соціальної відповідальності компанії “Vodafone Україна” варто відзначити [4]:

1. Проект “Добра справа в подарунок”, який був ініційований ще у 2011 р. і реалізується донині. Спільно з партнерами – Благодійним фондом “Серце на долоні”, Страховою групою ТАС та Київським Міським Центром Серця – компанія “Vodafone Україна” у рамках проекту “Добра справа в подарунок” надає допомогу дітям, які потребують кардіологічного втручання (операції з усунення вроджених вад серця) та післяопераційної реабілітації до повного відновлення дитини. Суть даного проекту полягає в тому, що компанія “Vodafone Україна” за рахунок коштів, які щорічно виділяються на сувеніри та подарунки для партнерів і клієнтів, а також бонусів, що обмінюють клієнти на “Добру справу” за програмою лояльності Vodafone Bonus, допомагає дітям з малозабезпечених сімей, що потребують термінової життєво важливої операції. Компанія акцентує свою увагу саме на захворюваннях серця, оскільки зараз в Україні зафіксовано тривожно високий відсоток смертності дітей з кардіологічними захворюваннями, а кількість дітей із захворюваннями серця й надалі продовжує рости. При цьому вчасно проведена операція гарантує повне відновлення здоров’я дитини і дає їй можливість жити повноцінним життям.

2. Проект “Vodafone Smart Routes” передбачає розробку інноваційних пішохідних туристичних маршрутів у містах України. Маршрути візуалізуються за допомогою кам’яних табличок з QR-кодами та кумедними персонажами. Таблички з QR-кодами розміщені біля культурних та історичних пам’яток, кам’яні стрілочки вказують шлях до наступної локації, таким чином складаючи цілісний унікальний маршрут. Наразі до проекту долучені такі міста як Київ (початок маршруту – Музей однієї вулиці, 1 км, 14 локацій), Чернівці (початок маршруту – Центральна площа, 6 км, 23 локації), Полтава (початок маршруту – Ігорів камінь, 3 км, 23 локації і початок маршруту – Музей історії Полтавської битви, 350 м, 7 локацій), Львів (початок маршруту – Площа Ринок, 3,5 км, 15 локацій), Херсон (початок маршруту – Залізничний вокзал, 5,5 км, 20 локацій), Ужгород (початок маршруту – Закарпатський музей народної архітектури та побуту, 3 км, 12 локацій).

У рамках корпоративної благодійності компанія “Lifecell” реалізує наступні проекти [3]:

1. Боротьба з пандемією COVID-19, яка передбачає забезпечення надійної роботи мережі, допомогу медичним працівникам, купівлю апаратів штучної вентиляції легень, розсилка інформаційних повідомлень МОЗ та МЗС, запровадження низки корисних сервісів та послуг, які полегшують життя громадян та сприяють дотриманню соціальної дистанції під час карантину.

2. Формування інклюзивного суспільства. Компанія “Lifecell” виступає партнером спеціалізованих курсів Навчально-інформаційного комп’ютерного центру Українського товариства сліпих (НІКЦ УТОС) для людей з інвалідністю по зору у рамках проекту, який покликаний допомогти незрячим людям навчитися користуватися сенсорним смартфоном.

3. Розвиток профільної освіти. Починаючи з 2015 року компанія реалізовує проект “Lifecell університети”, який передбачає створення навчальних телеком-лабораторій в технічних вишах країни. Такі лабораторії дають можливість студентам телекомунікаційних спеціальностей на власній університетській мобільній мережі й обладнанні вивчати роботу телеком-оператора, завдяки чому вітчизняний ринок мобільного зв'язку поповнюється висококваліфікованими спеціалістами. На сьогоднішній день створено вже три такі навчальні телеком-лабораторії, зокрема у Харківському національному університеті радіоелектроніки, в Національному університеті “Львівська політехніка” та Національному технічному університеті України “Київському політехнічному інституті імені Ігоря Сікорського”.

4. Проект “Digital благодійність”. Компанія “Lifecell” входить до складу робочої групи із впровадження Телеком-благодійності, яка працює над створенням окремої телеком-платформи, що матиме широкий спектр функцій щодо обробки запитів благодійних організацій, технічної підтримки транзакцій, контролю надходження коштів до адресата та онлайн звітності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Насад Н. В. Аналіз нефінансової звітності корпоративної соціальної відповідальності компаній зв'язку. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Економіка і менеджмент. 2017. Вип. 23(1). С. 112-115.
2. Соціальна відповідальність / Офіційний сайт компанії “Київстар”. URL: <https://kyivstar.ua/uk/about/responsibility/gocamp>
3. Соціальна відповідальність / Офіційний сайт компанії “Lifecell” URL: https://www.lifecell.ua/uk/pro_lifecell/sotsialna-vidpovidalnist/korporativna-blagodiinist/
4. Соціальна відповідальність / Офіційний сайт компанії “Vodafone Україна”. URL: <https://www.vodafone.ua/uk/social-responsibility/dobra-sprava#tab-2019>

**Савчин Оксана Михайлівна, магістрантка,
Загурський Олександр Богданович, к.ю.н., доцент,
доцент кафедри управління та адміністрування**

ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ В РЕСПУБЛІЦІ БОЛГАРІЯ

Не буде перебільшенням сказати, що корупція є для Болгарії політичною, економічною та соціальною проблемою. Корупція в країні має багато облич та проявів: захоплення держави, кумівство, лобістське законодавство, зловживання владою, заміна демократії.

На думку Голови Верховного касаційного суду Болгарії, “якщо болгарська олігархія має державу, то будь-яку спробу повернути владу в руки громадян справді можна назвати переворотом. Це система, яка залучила великі людські та матеріальні ресурси для побудови добре функціонуючої машини; яка вміло використовує послуги, засоби масової інформації, економіку, політику і, звичайно, судову владу” [1].